

Leszek Wojda, Jerzy Kmiecinski

Tuchola, woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 13, 239-240

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

było rozpoznanie stratygrafii nawarstwień kulturowych do calca. Najgłębiej rozpoznane zostały nawarstwienia w wykopie nr 17. Pod warstwami niwelacyjnymi zalegającymi do głębokości 2,56 m od powierzchni /humusu współczesnego/, a powstałymi w związku z budową i użytkowaniem klasztoru, odkryto następujące warstwy:

- zaprawa miąższości do 0,15 m związana z rozbiórką zamku,
- próchnica miąższości 0,26 - 0,95 m zawierająca materiały z XVII w. /w warstwie tej wyeksplorowano złoty sygnet pieczętny/,
- szarobrazowy zgliniały piasek miąższości 0,24 - 0,75 m, roboczo datowana na wiek XVI /w jej partii przyspągowej odkryto półgrosz świdnicki z 1525 r./,
- żółtoszara przemieszana glina miąższości 0,20 - 0,68 m ze śladami spalenizny w stropie /łączy się ją z pożarem zamku w 1528 r./, zawierająca materiał ceramiczny o cechach średniowiecznych,
- szara spiaszczona glina miąższości 0,28 - 0,35 m, z niewielką ilością ceramiki średniowiecznej,
- żółty piasek, stanowiący całec, jego strop zalegał pod powierzchnią na głębokości 4,40 m.

W wykopach nr 3 i 9 eksplorację doprowadzono do głębokości 3,7 i 3,17 m. W obu wykopach stratygrafia nawarstwień była analogiczna do układu w wykopie nr 17.

W wykopie nr 18 zlokalizowanym przy północno-zachodnim narożniku murów obwodowych zamku stratygrafia nawarstwień różni się od stratygrafii wykopów wyżej wymienionych, jednakże nie została rozpoznana do calca.

Materiały z badań znajdują się w WOAK we Wrocławiu.

Badania będą kontynuowane.

TUCHOLA
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii
Pomorska Ekspedycja
Archeologiczna

Badaniami kierował mgr Leszek Wojda. Opiekę naukową sprawował doc. dr Jerzy Kmieciński. Finansował Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy i Uniwersytet Łódzki. Ósmy sezon badań. Zamek krzyżacki /XIV-XV w. / i miasto średniowieczne.

Badania prowadzono na terenie zamku wysokiego. Wykop o wymiarach 6 x 2,5 m usytuowano przy północno-zachodnim narożniku budynku szkoły, na przedłużeniu linii wykopów z lat 1973 i 1974. Celem prac było zbadanie czy fundamenty Szkoły Podstawowej oparte są na reliktach murów zamku wysokiego, na co wskazuje analiza planów katastralnych.

Na poziomie około 1,50 m od powierzchni odsłonięto narożnik muru o konstrukcji ceglano-kamiennej, posiadający szerokość około 1,80 - 2 m, długość na linii północ-południe około 3,20 m, a na linii wschód-zachód około 3,20 m. Mur wzniesiono z dużych kamieni granitowych układanych warstwami, a w celu wypionowania lica użyto mniejszych kamieni i fragmentów cegieł. Na powierzchni muru w zaprawie wapiennej widoczne są negatywy po tkwiących w niej kamieniach oraz ślady po rumoszu ceglanym, którego użyto do wyrównania poziomu. Ze względu na bezpieczeństwo statyki budynku eksplorację kontynuowano tylko do poziomu około 3,60 m, czyli odsłonięto mur do wysokości około 2,10 m. Mur urywa się przy fundamencie budynku, nosząc wyraźne ślady rozbiórki. Część materiału, pochodzącego z rozebranej partii muru, została wtórnie użyta do budowy stopy fundamentowej budynku.

Odsłonięty fragment muru stanowi przedłużenie fundamentów zamku wysokiego odkrytych w latach 1973-1974. Łączna długość odkrytych fundamentów wynosi 23,5 m, w tym są dwa narożniki. Korona ceglana fundamentów zamku została rozebrana prawdopodobnie po pożarze miasta w 1781 r. Uzyskany materiał zabytkowy to fragmenty ceramiki, ułamki naczyń szklanych i fragmenty przedmiotów metalowych.

Jednocześnie z pracami wykopaliskowymi prowadzono dalszą inwentaryzację przebiegu miejskich murów obronnych. W partiach przyziemia domu przy ul. Starofarnej 2a odkryto pozostałości baszty oraz uzupełniono obwód murów w okolicy ul. Szkolnej i Świeckiej.

Badania będą kontynuowane.

TYKOCIN
woj. białostockie
posesja przy ul. Świerczewskiego 12

patrz
okres nowożytny

WENECJA GÓRNA, gm. Żnin
woj. bydgoskie

patrz
okresy brązu

WOJNOWICE, gm. Kietrz
woj. opolskie
Stanowisko 1

patrz
okresy brązu

WSCHOWA
Zbór p. w. Żłobka
Chrystusowego
woj. leszczyńskie

PP Pracowni Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział we Wrocławiu

Badania prowadzili dr Jerzy Romanów i mgr Wiesław Piszczalowski. Finansował WKZ w Lesznie. Pierwszy sezon badań. Urządzenia obronne tzw. Bramy Polskiej z XIV/XV wieku.